

Vietnamese vluchtelingen in Villa Amalia

Overal in Nederland zijn kraampjes te vinden met Vietnamese loempia's. Ook zijn er talloze Vietnamese restaurants. Die kwamen er in de nasleep van de bootvluchtelingen crisis eind jaren zeventig. Achthonderd-duizend Vietnamezen hadden in bootjes een goed heenkomen gezocht. Na internationaal overleg kwamen velen van hen naar het westen, ook naar Nederland en zelfs naar Bussum. De Vietnamezen werden met open armen ontvangen, in het begin vooral in gastgezinnen.

Ze waren na het einde van de Vietnamoorlog in 1975 op de vlucht geslagen uit angst voor het nieuwe communistische regime. Tussen 1975 en 1982 stapten ze in bootjes, hoewel ze wisten dat talloze gevaren hen op hun tocht bedreigden. Bootjes zonken soms dicht bij langsvarende koopvaardis-schepen op de drukke scheepvaartroutes tussen Singapore en Hongkong. Ook voor de ogen van Nederlanders. Zo speelde zich in juni 1979 een drama af rond het Nederlandse boorschip Neddril2. Een gammel, halfgezonken bootje met vluchtelingen kwam langs. Van de opvarenden werden er 243 gered, 80 van hen verdronken.

Internationaal hulpprogramma
Op 20 juli 1979 opende de Hoge Commissaris voor de Vluchtelingen van de VN in Genève een internationale conferentie over vluchtelingen in Zuidoost-Azië. Er werd een internationaal hulpprogramma opgezet voor de honderdduizenden vluchtelingen uit Vietnam, Laos en Cambodja. In oktober 1979 kwam een groep Vietnamezen op Schiphol aan. Deze groep van 154 vluchtelingen

■ Villa Amalia.

bestond grotendeels uit kinderen die waren opgepikt door het schip Steenkerk. Ze werden tijdelijk opgevangen in Bussum en Noordwijk.

Villa Amalia
In Bussum werd de opvang en huisvesting van bootvluchtelingen actueel in september 1979. Stichting Sinnehoek, die zich onder andere bezighield met de opvang van 'geestelijk gehandicapte bejaarden', bood aan het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk enkele van haar panden aan voor de opvang van Vietnamezen.

■ Vietnamese bootvluchtelingen.

Het ging om de Sinnehoekvilla aan de Graaf Wichmanlaan die via de achtertuin verbonden was met het pand Nassapark 4a. Ook de roemruchte villa Amalia aan de Meerweg, 'het huis met de beelden' was beschikbaar. Het gemeentebestuur had bezwaren, vooral ten aanzien van villa Amalia. Uiteindelijk werd toch toestemming gegeven voor tijdelijke huisvesting van Vietnamese bootvluchtelingen. De garage werd verbouwd tot een crèche voor de Vietnamese kindertjes. In de villa vonden zo'n dertig tot veertig onvolledige gezinnen onderdak, onder wie veel alleenstaanden en kinderen zonder ouders. De meesten van hen waren kinderen die door een oom of tante, oudere broer of zuster op de vlucht waren meegenomen. De opvang in villa

Amalia heeft overigens niet lang geduurd, want eind 1981 gingen de Vietnamezen er al weer uit.

Hechte band

Een aantal Bussumse particulieren trok zich het lot van de vluchtelingen persoonlijk aan. Uit het contact met gezinnen en/of kinderen groeide een hechte band die soms is blijven bestaan, ook nadat de Vietnamezen uit Bussum waren vertrokken. Uit briefwisselingen blijkt dat deze contacten door de Vietnamezen bijzonder gewaardeerd werden. Veel Vietnamezen die in Nederland waren terechtgekomen (naar schatting zestienduizend), keerden later terug naar hun land. Enkele duizenden die wilden blijven, hadden weinig problemen met integreren. Velen werkten bij restaurants en visafslagen maar sommigen deden ook hoger gekwalificeerd werk.

Loempiakramen

Hoe dan ook: vooral het beeld van de loempiakraam blijft ons herinneren aan de vluchtelingen crisis van toen. Ook in Bussum zijn Vietnamese loempiakramen te vinden. Er staat er bijna altijd een op de weekmarkt en op zaterdag een bij Gamma aan de Franse Kampweg. De vrouw in deze kraam wilde liever niet op de foto, maar haar stalletje mocht wel worden vastgelegd. Ze vertelde dat haar man in 1982 als bootvluchteling in Nederland was opgevangen en dat zij zelf enkele jaren later uit Vietnam was overgekomen. Villa Amalia kreeg in de jaren tachtig na een grondige restauratie een nieuwe bestemming. Net als veel andere kapitale villa's in Bussum (en in heel veel andere plaatsen in Nederland) werd het een deftig kantoor. In 2000 werd Amalia als rijksmonument aangewezen.

Jan Schippers

Bronnen: Wim Klaassen, *Een ander land. Vietnamese bootvluchtelingen ingeburgerd in Nederland*, Drunen, 2005; M.E.Th. Holthuisen-Seegers, *Villa Amalia. Beelden van een Spiegelwand*, Bussum 1989; De uittocht van de Vietnamezen gaat door, maar de wereld zwijgt, www.Digibron.nl; Internationaal Instituut voor sociale geschiedenis (IISG)

■ Vietnamese kinderen bij Sinnehoek.

■ De Sinnehoekvilla aan de Graaf Wichmanlaan 20.

